

„MAP vzdělávání na území ORP Zábřeh“
CZ.02.02.XX/00/23_017/0008423

Zápis z jednání pracovní skupiny Moderní didaktické formy vedoucí k rozvoji klíčových kompetencí

Termín konání: 30.9.2024, 14:00 – 17:00

Forma konání: prezenční

Místo konání: Geschaderův dům, Kladská 1, Šumperk

Účastníci: viz. prezenční listina

Program :

1. **Aktivity PS realizované a připravované**
2. **SWOT analýzy v klíčových tématech**
3. **Mapování moderních didaktických forem výuky v území**

I. Másilková, nová koordinátorka pro PS, přivítala všechny přítomné a představila program dnešního setkání.

1. Aktivity PS realizované a připravované

V oblasti moderních didaktických forem se od minulé PS uskutečnily tyto aktivity, na jejichž realizaci a plánování se podílejí členové PS:

- **28.5. Setkavárna pro mateřinky** – MŠ Králec – Emoce a prožitkové učení
- **5.6. – 6.6. Konstruktérská akademie Postřelmov**
- **Polytechnické dny** – 28.5. ZŠ a DDM Krasohled Zábřeh, další školy se hlásí na tento školní rok.

Plánované aktivity:

- **9.10.2024 Dílna psaní** – Nina Rutová, jak motivovat žáky ke psaní a jak dobře vést dílnu psaní
- **17.10.2024 Práce se dřevem pro MŠ** – Marcel Minář – jak zakomponovat do řízené činnosti v MŠ práci se dřevem a polytechniku obecně
- **22.10.2024 Turnaj ve hře Člověče, nezlob se pro děti z MŠ a žáky 1. stupně ZŠ** – již tradiční aktivita, kdy si děti a žáci nejdříve vyrobí hrací figurky z recyklovaného materiálu a pak si s nimi zahrají. Hodnotí je jak úspěšnost ve hře, tak řemeslné

zpracování figurek a nápad. Výborné nápady na techniky zpracování jsou v metodice OPVVV <https://database.opvvv.msmt.cz/vystup/2939>. Zapojeným MŠ a ZŠ bylo doporučeno.

- **23.10.2024 Toulky zábřežskou historií** – jak se lze učit dějepis jinak, zábavně – tříčlenné týmy žáků 8. tříd se díky zajímavým úkolům a rébusům dozví více o historii města Zábřeha.
- od listopadu **Spolu učíme, spolu rosteme** – vzájemně učící se skupina pod vedením členky PS Radky Kroupové, kde hlavní náplní bude jak moderní didaktické metody používat v přímém vyučování.

2. SWOT analýzy v klíčových tématech MAP IV

Členové PS následně pracovali na následujících SWOT analýzách.

SWOT Moderní didaktické formy vedoucí k rozvoji klíčových kompetencí

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • motivovaní učitelé 	<ul style="list-style-type: none"> • neochotní, stereotypní, nemotivovaní, vyhořelí, neinspirativní učitelé <p>P: vysoké pracovní nároky, nízká podpora, nezájem o nové metody učení vzhledem k délce praxe</p> <p>Ř: podpora ve vybalancování pracovního a soukromého života, podpora při zavádění nových učebních metod nebo při změnách obecně</p>
<ul style="list-style-type: none"> • praktikují se skupinové vyučování, čtenářské dílny, badatelská výuka, učení venku, projekty, metoda CLIL 	<ul style="list-style-type: none"> • ředitel neumí prosazovat moderní didaktické formy v celé škole, pak je jejich používání založeno pouze na dobrovolnosti učitelů <p>P: absence, nedostatečná nebo jen povrchová znalost práce s lidmi, řízením změny a podporujícím přístupem ve vedení lidí</p> <p>Ř: vzdělávání ředitelů jako manažerů – leaderů</p>
<ul style="list-style-type: none"> • učitelé mají znalost metod a forem 	<ul style="list-style-type: none"> • ale chybí dovednost aplikovat MDF do výuky, u některých i znalost <p>P: chybí učící se skupiny ve školách nebo jiné formy podpor, které by poskytovaly podporu učitelům, kteří se snaží aplikovat MDF do výuky</p>

	<p>Ř: nastavit u vzdělávacích cílů i formy vzdělávání podporovat učitele v získávání a aplikování požadovaných nových MDF do výuky s nabídkou podpory a pomoci</p>
<ul style="list-style-type: none"> sdílení mezi málotřídními školami funguje	<ul style="list-style-type: none"> učitelé si nedokáží sdílet metody a formy mezi sebou <p>P: časová náročnost profese spojená s často omezenou přítomností na pracovišti (často jen po dobu přímé činnosti), současně absencí cíleného organizování sdílení ze strany vedení školy</p> <p>Ř: nastavit např. v rámci učící se skupiny sdílení, nebo z pozice vedení organizovat sdílení mezi pedagogy stejného i různého stupně</p>
	<ul style="list-style-type: none"> refektivita při zavádění nových metod a forem <p>P: neznalost a neuvědomění potřeby refektivit</p> <p>Ř: cílené nastavování refektivit jako součást plánu zavádění nových metod a forem</p>
	<ul style="list-style-type: none"> velký objem učiva se neslučuje s používáním MDF <p>P: nepropojenost učiva s výstupy v ŠVP, učebnice často nabízejí více učiva, než kolik požaduje ŠVP</p> <p>Ř: větší důraz na společnou práci se ŠVP a koordinace plánu práce s odkazy na výstupy ŠVP</p>
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> klást důraz na smysluplnost každé práce, pamatovat zásady Komenského	<ul style="list-style-type: none"> nejisté financování (šablony, tandemy, pomůcky <p>P: změny v projektech řízených MŠMT</p> <p>Ř: předvídatelné rozpočty v dlouhodobém horizontu</p>
<ul style="list-style-type: none"> Šablony, ERASMUS, MAP	<ul style="list-style-type: none"> není jasná dlouhodobá koncepce státu <p>P: změna vedení ministerstva s každými volbami</p> <p>Ř: nastavení jasné koncepce školství a shodě</p>

	napříč politickým spektrem
<ul style="list-style-type: none"> málo metod jak pracovat s nadanými dětmi (nepatří jinam?) 	<ul style="list-style-type: none"> není jasné kurikulum <p>P: není jasná vize státu, ze které by mohly vznikat vize a následné strategie pro další oblasti</p> <p>Ř: nastavit dlouhodobou vizi státu a její podporu napříč politickým spektrem</p>
<ul style="list-style-type: none"> vzdělávání učitelů v MDF 	<ul style="list-style-type: none"> nedostatečná spolupráce s rodiči (rodiče nechápu nové metody) <p>P: časová zaneprázdněnost rodičů, vlastní představa rodičů o péči o jeho dítě</p> <p>Ř: otevřená, profesionální a opakovaná komunikace ze strany školy</p>
<ul style="list-style-type: none"> legislativně platí, že ředitel může nařídit metody výuky 	<ul style="list-style-type: none"> ředitel nařídí frontální výuku <p>P: neochota ředitele podléhat moderním trendům</p> <p>Ř: v rámci sdílení mezi řediteli ukázat benefity a výhody moderních forem vzdělávání</p>
<ul style="list-style-type: none"> vzdělávání ředitelů v motivaci učitelů 	
<ul style="list-style-type: none"> sdílení mezi školami 	
<ul style="list-style-type: none"> učící se skupiny 	
<ul style="list-style-type: none"> výuka v blocích, projekty 	
<ul style="list-style-type: none"> mentor, průvodce 	
<ul style="list-style-type: none"> zavádění kroků evaluace 	

SWOT Rozvoj potenciálu každého žáka, zejména žáků se sociálním a jiným znevýhodněním

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> kroužky pro děti s SVP (nadané děti) 	<ul style="list-style-type: none"> chybí metody pro práci s dětmi s náročným chováním <p>P: nedostatečné vzdělávání učitelů a nedostatek</p>

	<p>odborné podpory na školách</p> <p>Ř: systematické vzdělávání učitelů a zajištění odborné podpory na školách</p>
<ul style="list-style-type: none"> • mezioborový tým	<ul style="list-style-type: none"> • nepoužívají se aktivizující formy učení <p>P: učitelé nepracují s individuálními potřebami žáků</p> <p>Ř: v rámci plánování pedagogické práce systematicky pracovat s tím, jaké metody a postupy využívají jednotliví učitelé</p>
<ul style="list-style-type: none"> • nízký počet dětí ve třídě (málotřídní škola „dobrá“)	<ul style="list-style-type: none"> • převládá frontální výuka <p>P: pro učitele jeden z formátů s nejméně časově náročnou přípravou, především déle sloužící učitelé v ní mají největší praxi</p> <p>Ř: komunikovat a ukazovat přínosy dalších forem výuky, podporu učící se skupiny pro zavádění nových forem výuky spojenou s řízeným pedagogickým vedením ze strany vedení školy</p>
<ul style="list-style-type: none"> • „vysvědčení jinak“ – formativní vzdělávání	<ul style="list-style-type: none"> • rivalita městských škol (mezi učiteli) <p>P: přístup zřizovatele k hodnocení školy</p> <p>Ř: podpora spolupráce mezi školami od zřizovatele</p>
<ul style="list-style-type: none"> • školení - práce s heterogenní třídou „umění individualizace“	<ul style="list-style-type: none"> • málo praktických předmětů a aktivit (šití, pozemky, dílny) <p>P: často chybějící prostor (fyzický) pro realizaci</p> <p>Ř: vytvoření prostoru pro umístění dílen, pozemků</p>
<ul style="list-style-type: none"> • kvalitní asistenti pedagoga	<ul style="list-style-type: none"> • „umění individualizace“ <p>P: snaha učitelů zvládnout všechno učivo, které je pro daný ročník nastavené, někdy také neznalost nebo neochota učitelů k individuálnímu přístupu</p> <p>Ř: řízené vedení učitelů ze strany ředitelů škol a podpora při individuálním přístupu k žákům</p>
<ul style="list-style-type: none"> • počet dobrých málotřídních škol v území (umí se postarat o tyto děti)	<ul style="list-style-type: none"> • nedostatečná kompetentnost učitelů k řešení psych., výchovných, náročných

	<p>situací žáků</p> <p>P: zvyšující se množství žáků s prych., výchovnými a dalšími potřebami žáků a malá znalost učitelů, jak v takových situacích postupovat, málo odborné podpory učitelů, nedostatečné následné vzdělávání učitelů v této oblasti po dokončení kvalifikace (ukončení VŠ)</p> <p>Ř: zavedení systematického vzdělávacího systému pro učitele v oblasti zvyšování kompetencí, přítomnost odborníků ve škole, kteří mohou pomoci náročné situace řešit a podpořit učitele</p>
<ul style="list-style-type: none"> • velká nabídka neformálního vzdělávání (komunitní školy, kroužky, nízkoprahová zařízení)	<ul style="list-style-type: none"> • učitelé neumí pracovat s nadanými žáky ve výuce <p>P: nedostatečná dovednost v rozpoznání nadaného žáka, neznalost toho, jak s takovým žákem pracovat a někdy také neochota učitelů individualizovat výuku např. z důvodu vysoké časové náročnosti přípravy takové výuky</p> <p>Ř: vzdělávání učitelů v dovednosti poznat nadaného žáka, vzdělávání učitelů, jak s nadanými žáky pracovat a podpora ze strany vedení školy k individualizaci výuky</p>
<ul style="list-style-type: none"> •	<ul style="list-style-type: none"> • nekvalitní asistenti pedagoga <p>P: do kurzu asistenta pedagoga jsou přijímáni téměř všichni zájemci, kurz trvá krátkou dobu, za kterou nemohou účastníci získat potřebné vědomosti, zkušenosti a znalosti</p> <p>Ř: nastavit kritéria, kdo může práci asistenta pedagoga vykonávat, zkvalitnit studium – náplň, prohloubení studia</p>
<ul style="list-style-type: none"> •	<ul style="list-style-type: none"> • učitelé nespolupracují s asistenty pedagoga <p>P: učitelé nechtějí někoho dalšího ve třídě nebo nevědí jak spolupracovat</p> <p>Ř: podpořit učitele v pochopení úlohy asistenta pedagoga a v tom, jak spolupracovat</p>

Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> školení - práce s heterogenní třídou „umění individualizace“ pro další školy 	<ul style="list-style-type: none"> přibývá žáků s různými potřebami a jejich % se ve třídě zvyšuje <p>P: změna ve společnosti, dostupnost různých technologií, časová zaneprázdněnost rodičů</p> <p>Ř: minimalizovat přístup dětí v útlém věku k různým technologiím, podpořit rodiče v rodičovské roli, zajistit případně odbornou podporu</p>
<ul style="list-style-type: none"> „vysvědčení jinak“ – formativní vzdělávání pro další školy 	<ul style="list-style-type: none"> finance <p>P: nejistota v rozpočtech může být pro některé ředitele limitem pro podporu vzdělávání učitelů nebo najmutí odborníků, kteří by ve škole pracovali</p> <p>Ř: dostatečný rozpočet pro financování aktivit, které ředitelé financují jen prostřednictvím projektů a dotací</p>
<ul style="list-style-type: none"> rozvíjet praktické činnosti 	<ul style="list-style-type: none"> systém není jednotný, chybí vize státu, dlouhodobá koncepce <p>P: střídání politických vlivů</p> <p>Ř: dodržovat koncepci napříč politickým spektrem</p>
<ul style="list-style-type: none"> ředitelé umí vybrat kvalitního asistenta pedagoga 	

SWOT Podpora pedagogických a didaktických kompetencí pracovníků ve vzdělávání a podpora managementu třídních kolektivů

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> využívání široké nabídky DVPP 	<ul style="list-style-type: none"> učitelé nemají zpětnou vazbu, jak učí, sebereflexi <p>P: málokdo je k tomu veden, učitele nenapadne se zeptat na zpětnou vazbu a ředitelé si neudělají čas na to, s každým učitelem promluvit o tom, jak učí</p> <p>Ř: poskytnout učitelům možnost naučit se</p>

	<p>sebereflexi, podpořit je ve využívání sebereflexe a ředitele podpořit ve smysluplnosti zpětné vazby na pracovní výkon učitele a jeho vliv na další plánování rozvoje učitelů apod.</p>
<ul style="list-style-type: none"> rozvoj školních poradenských pracovišť pro posílení třídních kolektivů	<ul style="list-style-type: none"> chybí jasná vize školy <p>P: neuvědomění si významnosti definice vize, neznalost ředitelů škol jak vizi definovat a jak s ní dále pracovat</p> <p>Ř: vysvětlovat potřebnost a užitečnost vize, ukazovat praktické příklady, kdy definovaná vize pomáhá</p>
<ul style="list-style-type: none"> zavedení třídnických hodin	<ul style="list-style-type: none"> obsah a vedení třídnických hodin (tř. učitelé to moc neumí) <p>P: učitelé nemají dostatečné informace a znalosti, jakou náplň do třídnických hodin zařadit</p> <p>Ř: vzdělávat učitele v obsahu a vedení třídnických hodin</p>
<ul style="list-style-type: none"> školní parlament	<ul style="list-style-type: none"> učitel neumí pracovat se školním parlamentem <p>P: někteří učitelé nemají se školním parlamentem žádnou nebo malou, případně jen teoretickou zkušenost</p> <p>Ř: vzdělávat učitele, vytvořit učící se skupiny, aby se učitelé při práci se školním parlamentem mohli podporovat</p>
<ul style="list-style-type: none"> vzájemné hospitace	<ul style="list-style-type: none"> formální, často chybí reflexe <p>P: učitelé nechtějí nebo neumí s nástrojem vzájemných hospitací pracovat, je to časově a administrativně náročné</p> <p>Ř: zavedení vzájemných hospitací vedením školy s podporou pro jejich realizaci a zpracování a pro následnou reflexi, využívání výstupů ze vzájemných reflexí např. na sdílení pedagogů nebo v rámci učících se skupin</p>
	<ul style="list-style-type: none"> klima třídy (školy) – je špatné a nepracuje

	<p>se s ním. „My musíme učit a ne řešit žáky“</p> <p>P: téma je velmi široké a náročné na dovednosti a znalosti postupu. Systematická práce vyžaduje čas, který učitelé často nemají, chybí odborná podpora v rámci školních pracovišť</p> <p>Ř: v rámci školy mít klima třídy (školy) mezi prioritami a soustavně a systematicky se tématem zabývat, řízení aktivit vedením školy, zajistit přítomnost odborných pracovníků (psycholog, speciální pedagog apod.)</p>
	<ul style="list-style-type: none"> • nepodporující vedení, ředitel to nevyžaduje <p>P: neznalost komplexnosti manažerské role ředitele, nebo ředitelé nevědí, jak na to</p> <p>Ř: vzdělávání ředitelů v manažerských kompetencích a dovednostech</p>
	<ul style="list-style-type: none"> • reflexe (učitel něco dělá, ale neví, jestli se to daří, protože nemá zpětnou vazbu) <p>P: teoretické znalosti u učitelů, kdy k reflexi někdy vedou žáky, ale nevyžadávají si aktivně zpětnou vazbu od vedení a někdy ani od žáků a vedení škol ne vždy zpětnou vazbu poskytuje, protože si na to neudělá čas nebo neví, jak na to, nebo pracuje s tezí, že z hospitace je zpětná vazba dostatečná</p> <p>Ř: zvědomovat potřebu a významnost reflexe, její využití v praxi a přínosy při systematické a důsledné práci s reflexí</p>
	<ul style="list-style-type: none"> • „to už jsme měli“ – neumí implementovat dovednost, znalost <p>P: nechť učitelů zlepšovat a posouvat proces učení, protože to po nich nikdo nechce a je to časově náročné. Navíc každý ředitel může mít jiný přístup a mnoho má zkušenost, že se stejně nic nemění.</p> <p>Ř: Vytvořit na školách učící se skupiny, aby se při implementaci nových dovedností a znalostí podporovaly, zvědomit ředitelům škol potřebu</p>

Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> Dobrá zkušenost z minula na vzájemné setkávání a spolupráci ped. pracovníků, příklady dobré praxe, „učící se skupiny“	<ul style="list-style-type: none"> přesycenost nabídek a termínů (chybí systém) <p>P: vzdělávání pedagogů je financováno z projektů a dotací a proto se objevilo množství agentur a poskytovatelů vzdělávání.</p> <p>Ř: nastavit vzdělávání učitelů přes akreditované programy, které budou zařazeny v systému vzdělávání pro kariérový postup učitelů.</p>
<ul style="list-style-type: none"> dopracovat a oživit karierní systém	<p>➤ chybí zásady karierního postupu</p> <p>P: karierní postup byl navázán pouze na odpracované roky a to nemotivuje učitele např. v dalším vzdělávání</p> <p>Ř: nastavení zásad karierního postupu</p>
<ul style="list-style-type: none"> Střední článek, NPI, MAP, MAS – průvodci, mentoři, lektoři	<ul style="list-style-type: none"> málo podpůrných pracovníků (psychologů..) <p>P: v minulosti se psychologové ve školách objevovali minimálně. Se změnou situace ve společnosti, kdy dochází k nárůstu počtu žáků s různými potřebami, je i potřeba odborníků vyšší, ale není jich dostatek.</p> <p>Ř: více absolventů oboru psychologie, speciální pedagogika apod.</p>
<ul style="list-style-type: none"> „výcvik“ – dlouhodobý přístup (x to už jsme měli, krátké školení)	<ul style="list-style-type: none"> finance (např. na vzdělávání..) <p>P: nejistota v rozpočtech může být pro některé ředitele limitem pro podporu vzdělávání učitelů nebo najmutí odborníků, kteří by ve škole pracovali</p> <p>Ř: dostatečný rozpočet pro financování aktivit, které ředitelé financují jen prostřednictvím projektů a dotací</p>
<ul style="list-style-type: none"> úlevy třídním učitelům (ne dozory, méně hodin)	<ul style="list-style-type: none"> Situace MŠMT (Kariéra) <p>P: střídání politických vlivů</p>

	Ř: dodržovat koncepci napříč politickým spektrem
	<ul style="list-style-type: none"> • Nejistota MAPů <p>P: střídání politických vlivů</p> <p>Ř: dodržovat koncepci napříč politickým spektrem</p>

3. Mapování moderních didaktických forem výuky v území

Členové PS pokračují v kontaktu se školami v území a zjišťují, jaké moderní didaktické formy se ve školách realizují a zda vůbec. Zjišťují, jak jsou děti a žáci aktivizováni při výuce, jak je dovoleno pedagogům být při vyučování aktivní. V této oblasti jsou podstatné také vztahy, které ve třídě a ve škole existují. Ty velmi ovlivňují, jak se lidé ve škole cítí a díky tomu se jim učení daří, či nedaří. Součástí kvalitního učení je také poskytování zpětné vazby, formativní hodnocení, sebehodnocení, reflexe procesu učení.

Tímto způsobem jsou vytipovávány příklady dobré praxe a inspirace, které by se v regionu mohly šířit dál.

Členové PS nejen zjišťují stav těchto oblastí ve školách, ale také rozpoznávají potřeby škol.

V těchto školách je již zjišťování oblastí dokončeno a pracuje se na stanovení postupů pro zlepšení situace v užívání moderních didaktických forem učení a aktivizaci žáků a pedagogů.

ZŠ a MŠ Rovensko,
ZŠ a MŠ Rohle
ZŠ a MŠ Horní Studénky
ZŠ a MŠ Rájec
ZŠ a MŠ Lesnice
ZŠ B. Němcové
ZŠ a DDM Krasohled

V těchto školách pokračuje zjišťování a jsou navazovány spolupráce s dalšími.

ZŠ a MŠ Hrabová
ZŠ a MŠ Kolšov
ZŠ a MŠ Zvole
ZŠ a MŠ Dubicko
ZŠ Školská
ZŠ a MŠ Lukavice
ZŠ a MŠ Jedlí
ZŠ a MŠ Jestřebí
Zapsala: P. Juřinová

Ověřila: I. Másilková